UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Novi Operis Nvnciatione. Titvlvs XXXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

eſt ſeverius vindicandum: mandamus, quatenus omnibus, quos prædictus Epiſcopus in ſupradicta beneficia, præbendas & dignitates intruſit, non ſolùm à beneficiis ipſis, præbendis & dignitatibus, verumetiam ab aliis beneficiis (ſi qua obtinent) & eccleſiis prorſus amotis, tam præſumptores eoſdem, quàm omnes alios, qui præfatum interdictum damnabiliter *a* violarunt, ſuſpendas [auctoritate *b* Apoſt.] ab officio & beneficio. Illos quoq;, quos in perſonas & res prædictorum canonicorum, prælatorum & clericorum manus temerarias conſtiterit extendiſſe, ad noſtram venire compellas præſentiam, pro meritis ſententiam *c* recepturos, invocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſecularis.

DE NOVI OPERIS NVNciatione.

TITVLVS XXXII.

CAP. I.

Etiam eccleſia ædificata poſt nunciationem novi operis, deſtruenda eſt, expenſis conſtruentis. h. d. cum ſequen.

Lucius III. *Paduano Epiſcopo.*

INtelleximus *d* ex literis tuis, quòd cùm cauſa, quæ vertitur inter priorem ſancti Cypriani, & clericos de Rodigio ſuper capella, quæ in præjudicium baptiſmalis eccleſiæ de Coſta, ab eiſdem clericis eſt conſtructa, f.t. delegata fuiſſet: [1 & ſ.] Quia verò *e* ſicut leges non dedignantur ſacros canones imitari, ita & ſacrorum ſtatuta canonum, Principum conſtitutionibus adjuvantur: F.t. mandamus, quatenus diligenter conſiderans, quòd poſt denunciationem novi operis, ſive jure, ſive injuria aliquid conſtruatur, legalibus debet conſtitutionibus demoliri: & quia nulla eccleſia in præjudicium eſt alterius conſtruenda *f*, negotium ipſum ſecundùm legum & canonum ſtatuta non differas terminare.

[1 *Fine canonico terminanda, partibus autem ad tuam præſentiam convocatis per teſtes ſufficienter tibi innotuit, quòd præfata eccleſia de Radico eandem capellam poſt app. ad nos factam, & denunciationem novi operis ædificare incœperat, & ob hoc præfatus prior in jud. poſtulabat, quicquid in ſæpedicta capella poſt appell. ad nos factam, & denunciationem novi operis factum fuerat, penitus demoliri. Super quo diſ.t. dubium videbatur, utrum ad hæc procedi poſſet canonico judicio, cùm nihil de nunciatione novi operis ſit in canonibus definitum, duxiſti ſed. Apoſtolicam conſulendam.*]

CAP. II.

Summarium ut ſupr. cap. proxim.

Innocent. III. *Cantuarien. Archiepiſcopo.*

CVm *g* ex injuncto: [1 & *infrà*.] F.t. mandamus, quatenus quicquid ædificatum eſt in eccleſia de Lamech, poſt novi operis nunciationem, expenſis tuis facias penitus demoliri, eo non obſtante ſi etiam abſens extiteris, cùm cautum ſit legitima ſanctione, ut ſi is, cui opus novum fuerat *h* nunciatum, ante remiſſionem ædificaverit, deinde agere cœperit jus ſibi eſſe ita ædificatum habere, ſibi debeat actio denegari, reducens prorſus in irritum, quicquid de inſtituendis ibi canonicis & aliis, ad ipſam eccleſiam pertinentibus, à te vel prædeceſſore tuo cognoſcitur ordinatum, eorum retentibus ad ſtatum priſtinum revocatis, quos ab obligatione præſtiti juramenti, pro eo quòd ibidem inſtituti fuerunt, auctoritate noſtra per te denunciari præcipimus abſolutos: cùm enim amodò non teneat principale, quicquid ex eo, vel ob id ſecutum eſt, ſub præmiſſa diſtrictione decernimus irritandum: [2 & ſ.] Super eo quoque non ſufficimus admirari, quòd cùm viri religioſi Monachi Cantuarien. qui omnia dimiſerunt pro Chriſto, tot laboribus & periculis perſonas & res non dubitaverunt *a* frequenter exponere (quòd non feciſſent niſi cognoſcerent præmiſſa reſpicere in grave Cantuarien. eccleſiæ detrimentum) tu ſaltem pro vitando tam gravi ſcandalo proximorum, ab hujuſmodi etiam tibi prohibitis non ceſſaſti: cùm ſacræ ſcripturæ teſtimonio debueras *b* didiciſſe, quòd licet opera illa, quæ ſine mortali peccato omitti non poſſunt, non ſunt *c* pro vitando ſcandalo *d* dimittenda, nec ea debeant pro ſcandalo vitando committi, quæ ſine mortali peccato committi non poſſunt: ab his tamen, quæ ſine mortali peccato committi poſſunt pariter & dimitti, ſit pro ſcandalo tollendo ceſſandum, & eis etiam pro vitando ſcandalo inſiſtendum: unde Apoſtolus: Si ſcandalizatur *e* frater, non comedam carnes in æternum. Et Dominus *f* in Evangelio contra eos, qui ſcandali præſtant materiam: Væ, inquit, homini illi, per quem ſcandalum venit, &c. Et licet majorum ſcandalum ſit vitandum, vitandum eſt etiam ſcandalum puſillorum, juxta teſtimonium veritatis: Qui *g* ſcandalizaverit, inquit, unum de puſillis iſtis, qui in me credunt, &c. Finis ergo his taliter à te imponatur, quòd præteritæ contradictionis rebellio per virtutem ſequentis obedientiæ valeat expiari.

[1 *Diſtricta tibi juſſione mandavimus, ut in negotio capellæ de Lamech, juxta formam in literis Ap. comprehenſam ab oppreſſione Monachorum Cantuarien. omninò ceſſares. Cùm autem quæ præmiſimus, & ſimilia in noſtra fratrumq; noſtrorum præſentia prudenter eſſent à nunciis allegata: nos qui tempus accepimus juſtitiam judicandi, volentes illius veſtigiis inhærere, apud quem non eſt acceptio perſonarum, cùm locum licet indigni teneamus in terris, & ita via regia prudenter debeamus incedere, ut non declinemus ad dextram, vel ad ſiniſtram, prædeceſſores quoque noſtros Urban. & Cle. & etiam Celeſtinum credentes amplius imitandos in illis, maximè quæ deliberatione prævia ſtatuerunt, de communi f.n.c.*]

[2 *Sicut ſancitum eſt in traditione canonica & civili.*]

CAP. III.

In optione eſt nunciantis novum opus, an intra tres menſes de præjudicio ſuo debeat oſtendere, & interim ceſſetur ab opere: an verò recepta cautione de opere demoliendo, ſtatim ædificare permittat. hoc dicit, cum ſequen.

Honorius III. *h*

SIgnificantibus *i* canonicis ſanctæ oportunæ Pariſien. innotuit nobis, quòd cùm ſuper eo, quòd N. civis Pariſien. in quadam platea eccleſiæ ſuæ, eis prohibentibus in ſuum ædificabat præjudicium & gravamen, depoſuerunt coram officiali Pariſien. Archidiacon. quæſtionem, eis offerentibus in continenti probare præjudicium, & plateam ad ſuam eccleſiam pertinere, ac petentibus ut non obſtante, quòd dictus N. cautionem de demoliendo opere offerebat, ædificium prohiberi. Et quia idem officialis interloquendo decrevit probationes eorum admittendas eſſe, ac ab opere interim quieſcendum, idem N. ad Senonen. eccleſiam *k* provocavit. Sed cùm Senonen. officialis eadem interlocutoria revocata decreverit, ad opus ſub cautione de demoliendo ipſo *l* non admiſſis eorum probationibus procedendum, prædicti canonici noſtram audientiam appellarunt: [1 & *infrà*.] Ideoque mandamus, quatenus ſi eſt ita, revocato in irritum, quic-

a *Violarant.* b *Hæc duo verba, auctoritate Apoſtolica, deſunt in aliquot manuſcript. & in impreſſis paulò vetuſtiorib.* c *Vox, ſententiam, deeſt in antiquiorib.* d *Cap. 3. tit. de eccleſ. ædific. in 1. compilat.* e *al. quia verè ſacræ leges, &c.* f *conſtituenda.* g *Cap. 1. de novi oper. nunc. in 3. compil. conſule Hoſt. in c. præced.* h *fuerit.*

a *Dubitaverint.* b *debeas.* c *ſint.* d *Vid. B. Thom. 2. 2. q. 43. per totam quæſtionem.* e *1. Cor. 8.* f *Matt. 18.* g *Ibid.* h *Decano & Præpoſito majoris eccleſiæ Ambianen. Cont.* i *Vid. Doc. in l. 1. D. de novi op. nunc.* k *al. curiam, idq; in recentiorib. nam vetuſt. Cod. eccleſiam habent.* l *opere.*

quid poſt appellationem hujuſmodi inveneritis attentatum, &c.

[1 *Unde petebant, ut ipſorum probationes recipi, & prohiberi ædificium mandaremus.*]

CAP. IV.

Summatum eſt ſupr. cap. proximo.

Gregorius IX.

IS cui opus novum te nunciaſſe a proponis, non obſtante cautione, quæ offertur ab ipſo de opere deſtruendo, ſi non jure ædificatum exiſtat, tenetur te per trium menſium ſpacium expectare, juris tui præjudicium probare volentem.

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIbus privilegiatorum.

TITULUS XXXIII.

CAP. I.

Epiſcopalis dignitas non debet tribus, niſi locis inſignibus, & populoſis.

Leo Papa.

EPiſcopalia gubernacula non niſi majoribus populis, & frequentioribus civitatibus præſidere oportet, ne honor, cui debent excellentiora committi, ſui numeroſitate viloſcat.

CAP. II.

Non obſtante privilegio fori, poteſt laicus eccleſiæ malefactor per eccleſiam puniri.

Gregorius P. *Subdiacono.*

SIcut b in judiciis laicorum privilegia turbare noluimus, ita eis præjudicantib. nobis moderata volumus auctoritate reſiſtere. Violentos itaq; laicos coërcere, non contra legem eſt agere, ſed legi c facere ſubſidium.

CAP. III.

Religioſi etiam exempti eccleſias & decimas non debent à laicis recipere, ſine conſenſu diœceſanorum. hoc dicit, uſque ad §. Excommunicatos.

Alexander III. *in Concilio Lateran.* d

CUm & plantare ſacram religionem, & plantatam fovere modis omnibus debeamus, nuſquam e hoc melius exequimur, quàm ſi nutrire ea, quæ recta ſunt, & corrigere quæ profectum virtutis f impediunt, commiſſa nobis auctoritate curemus. Fratrum autem & Coepiſcoporum noſtrorum conqueſtione comperimus, quòd fratres templi & hoſpitalis, & alii religioſi, indulta ſibi ab Apoſtol. ſed. privilegia excedentes, contra Epiſcopalem auctoritatem multa præſumunt, quæ & ſcandalum faciunt, & grave pariunt periculum animarum: [1 *& infrà.*] Eccleſias igitur & decimas de manu laicorum ſine conſenſu Epiſcoporum tam illos, quàm etiam quoſcunq; alios religioſos recipere prohibemus, dimiſſis quaſcunq; contra tenorem iſtum aliquo tempore receperunt.

[1 *Propoſuerunt enim, quòd eccleſias recipiunt de manu laicorum, excommunicatos & interdictos ad eccleſiaſtica recipiunt ſacramenta, & ad ſepulturam admittunt in cunctis eccleſiis ſuis præter eorum conſcientiam, & inſtituunt, & amovent ſacerdotes, & fratribus eorum ad eleemoſynas quærendas euntibus, eſt indultum eis, ut in adventu eorum jucundo ſemel in anno aperiantur eccleſiæ, atque in eis divina celebrantur officia, plures ex eis de una ſive de diverſis domibus ad interdictum locum ſæpius accedentes, indulgentia privilegiorum noſtrorum in celebrandis officiis, & ſepeliendis mortuis abutuntur, & mortuos apud interdictas eccleſias ſepelire præſumunt. Occaſione quoq; confraternitatum, quas in pluribus locis faciunt, robur & auct. Epiſcopalem enervant, dum contra eorum ſententiam ſub aliquorum privilegiorum obtentu munere cunctos intendunt, qui ad eorum fraternitatem voluerint ſe conferre. In his autem, quæ non tam de majorum conſcientia, quàm de minorum [illegible] exceditur, & removenda ea in quibus exceditur, & quæ [illegible] nem faciunt, decrevimus declaranda.*]

Excommunicati & interdicti omninò non debent admitti ad divina, etiam per religioſos exemptos. hoc dicit, uſq; ad §. [illegible] Abbas Siculus.

Excommunicatos a quoque & nominatim interdictos tam ab illis, quàm ab aliis omnibus juxta Epiſcoporum ſententiam ſtatuimus evitandos.

Religioſi etiam exempti in eccleſiis non pertinentibus ad eos pleno jure non inſtituunt, nec deſtituunt inconſultis Epiſcopis [illegible] tionem exigunt in temporalibus ab inſtitutis. hoc dicit, uſque ad §. Quòd ſi.

In eccleſiis verò ſuis, quæ ad eos pleno jure non pertinent, inſtituendos Presbyteros Epiſcopis repræſentent: ut eis de plebis cura reſpondeant. Ipſis verò de rebus temporalibus rationem exhibeant competentem. Inſtitutos etiam inconſultis Epiſcopis non audeant removere.

Hoſpitalarii & templarii ſemel in anno celebrant in eccleſia poſita in loco interdicto, ibi tamen non ſepeliuntur corpora mortuorum. h.d. uſq; ad §. de confratribus. Abbas.

Quòd ſi templarii vel hoſpitalarii ad eccleſiam venerint interdictam, non niſi ſemel in anno ad eccleſiaſticum officium admittantur, nec tunc ibi ſepeliunt corpora defunctorum.

Confratres exemptorum, ſeu ipſorum oblati, qui in eos non ſe transtulerunt, judicari poſſunt ab ordinariis locorum. h.d. uſq; ad §. Abbas Siculus.

De b confratribus hoc conſtituimus, ut ſi non ſe prædictis fratribus omninò reddiderint, ſed in proprietatibus ſuis omnimodo duxerint remanendum: propter hoc ab Epiſcoporum ſuorum ſententia nullatenus eximantur, ſed poteſtatem ſuam in eos ſicut in alios parœcianos ſuos exerceant, cùm pro ſuis fuerint exceſſibus corrigendi. Quod autem de prædictis fratribus dictum eſt, ab aliis quoque religioſis, qui præſumptione ſua Epiſcoporum percipiunt jura, & contra canonicas eorum ſententias, & tenorem privilegiorum ſuorum venire præſumunt, præcipimus obſervari. Si enim contra inſtitutum hoc venerint, & eccleſiæ, in quibus iſta præſumpſerint, ſubjaceant interdicto, & quod egerint, irritum habeatur.

CAP. IV.

Suis privilegiis privandus eſt, qui alienis derogat.

Idem *Archiepiſcopis [& c Epiſcopis] ad quos literæ iſtæ pervenerint.*

DIlecti filii d fratres hoſpitalis Hieroſolymitani tranſmiſſa nobis conqueſtione monſtrarunt, quòd vos eis de malefactoribus ſuis juſtitiam facere non vultis, privilegia ipſorum recipere contemnentes: [1 *&c.*] Pro certo ſciatis, quòd nos conceſſa vobis privilegia [illegible] curtabimus, cùm eccl. Rom. ſcriptis authenticis [illegible] minimè timeatis.

[1 *Nec ipſos eleemoſynas quærere in veſtris parochiis [illegible] fratres eorum ſepelire aliquatenus permittatis. [illegible] ſidem fratres multis ſunt libertatibus & privilegiis Romani Pontificibus præmuniti, quæ ut noſtris temporibus infringantur [illegible] ſuſtinere: ſ. v. p. a. ſ. m. q. jam dictis fratribus in his [illegible] Rom. eccl. noſcuntur indulta fuiſſe, nullam prorſus moleſtiam [illegible] tis, nec ea ſibi contradicere vel denegare aliquatenus [illegible] enim de vobis in veritate de cætero talia poterimus comperire.*]

a *Denunciaſſe.* b *C.2.eo.tit. in 1.comp.* c *Ferre legendum eſt, ex regiſtro.* d *In Conc. Lat. ſub Alex. III. c.9. & c.3. eod. tit. in 1.comp.* e *nunquam.* f *veritatis. in Concilio.*

a *Vide Calixtum Pap. 1. epiſt. 2. ad Epiſcopos Galliæ. [illegible] Burch. lib. 11. decr. c.38. & Ivo p.14. c.102.* b *Fratres [illegible] & alios hic, vid. Marianum Socin. & alios in c.2. ſup. de [illegible] & gloſſ. & Geminianum in c. quiſquis. 7. q.4.* c *Hæ duæ [illegible] & Epiſcopis, deſunt in aliquot & vetuſtis & recentiorib.* d *Cap. [illegible] eod. tit. in 1. compilat.*

CAP.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN